

se sidan 54 i frågeloken falkhemnenssamling! 51

3593

ACC. N.R.

Landskap: Blekinge Län

Härad: M. delsta

Socken: Lillhärda

Uppteckningsår: 1932

Upptecknat av: P. G. Pettersson

Adress: Lillhärda Halmjö

Berättat av: Anders Jönsson

Född år 1849 i Lillhärda Saleboda

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör förtäring på föregående berättelse, om
dyrskötsel och divärse smyckfärdar.
Har nöthäret använts till spänad: "ordet tystigt!"
uti ena mörket hänseende var en del av nöthäret till
star nätt till att bereda vissa kläderplagg utav
särskilt till övriga strampar och s. m. skrämmar
som våra förfäder gagnade i stället för bäddar
dan under vintern och i synnerhet då det inträffade
snöfall då dessa fotplagg var betydligt bättre
att gå med än vanlig skodon. och för det andra var
de varmare och bättre att gå med än skivlar eller
hängar, och för det tredje var dessa skrämmar så
omkostnad att sammanrätta så att de var absolut vattentäta, -

Nöthäret
användning

Socken

INDRE TILLFÖRLITLIGT

si hade dessa snöskor där fördelen att de var alldeles oslitliga, då man skulle bereda gonn till detta än dämål kallade man det spår och, hur vida det stämmer övarens mäd frågan är oss okänt, men blir här en förklarung på båda ingreppen påspårade detta gonn bereddes utav en blandning av nötkär, svinaktig, i all då garnett skulle användas för sammansättning av övordragsstrampor och snöskor, övordragsstramporna begagnades i stället för längstevlar under snöfall då man hade skogarbete för handa, och snöskorna som var mer begagnades då man icke skulle beträda någon utmark eller då snöfallen icke var allt för höga, under vintertiden fick dessa snöskor tjänstgjöra såsom skodon då man skulle besöka kyrkan på söndagarna, efter som det var förete med transportmedel under denna tiden och vägar som fanns till var ofarbara

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESMUSEUM

VÄRE TILLFÖRLITLIGT

under ämninga snöfall och man skulle ta sig fram
för många ända upptill ett par mil långa vägen till
närmaste byrha och åter i går till sitt hem. Gått på
de man ha lätt på fötterna, och då var snöskarna
dått mäst lämpliga utav all skodon och även vid stas-
resor o.d. dännå fotbollsbindad var med tiden 1890
då dännå alldeles gick till spello. Troligen därför att de
gamla gammar som tillu ärmade dännå hade yämt övar
skattat it färgängelen, män seden var bra och flag-
gen var goda, män dock icke fina, män finbat var
man icke upplagd för på dännå tiden huvudsaken
var att dätt var starkt, varmt, och bra på en och
samma gång, samt billigt därtill, de allra flästa
mänisharna, ja de allra bästa och mäst förmögna
använde sig av snöskor och övriga strömpor
starkändas kom till byrhaostämman, och byrhan
mäd dännå fotbollsbindader på dännå tiden, dätt var tidens sed, —

Täcken

DRE TILL FÖRITTLIGT

och dät var värkligen en god och bra red,
vidare använde man nöthärett till täcken, som man
hållade hörtäcken som finnes någoll bruar utav ännu
i våra dagar, män dätta garn var ju betydligt bättre
att bereda, efter som man använde icke tvindhäret
dätta garn, dät var nöthär, noppar, och lād som an-
vändes, ja även kärlhäret gjorde samma nättan som nöthä-
rrett, lādett är dän all man klipper av under ma-
gen på fören och har dät namnett för dän är haat
och sträv av dätta tre räknen sammanblandade man
lita delar av varje till dänna spänaden, som blev
ett prächtigt garn till de sk. hörtäcken, mäd dänna
tillvärkning hållt man på med intill 1700 talets slut
och därigenom finnes mäng hörtäcken bruar uti
byggdarna, under dän tiden tog man väl vara på
kallhärett efter dyur och även kvin, män sådant före-
kommar icke nu under dätta uppsvingande tidlar.

Blekinge

3593

55

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nötkär:
tyger

ya under färpfäddans tid blandade man nötkär
även uti de tygar man spälwa skulle ha till bländar
dät sk. vallmant, som var dät förmästa tyget på dän
tiden, villma bländar man alltid använde då dät sk.
le vara som bäst och finast, ya dät var en vallmans-
blänning utav egen tillvärmning, i brist på ollbade
man i en tredjedel nötkär vid spänningen, och då
man fick dät garnett svart färgatt, villmett man
och i gårde uti hemmet, så blev dät skinnrande och
wachert dämpör att dät var nötkär i garnett och
dät gårde att väven blev häsig och lysande vacker
ya dät var inte så minnigt under dän tid då allt
sådant arbete uträttades i hemmen utav gårdens
egette folk, från råvarans inhämtande till man
fick dän förädlat till sina vissa ändamål, så-
dant får man aldrig se uti våra tider, allt sådant
har fått följga med våra fäder i graven.

ja wäthärett användes och så till en del trolleri av
de vidskryplig människa, icke allt män dät sam
wäste på sina särskilda ställen, såsom under ma-
gen nunt om yurett på marken, och även dät här
sam wäste uti pannen mellan kornen, dät hade
man till att tralla beart väggles och annan lus
mäd, dät gick så till att man tog en rodd av härett
och lade in ett par lus uti, och sammanpröfde dän
hört, och lindade om en alleträd, och gick mäd dän
till en norrinnande bäck och kastade ned dänna
inlindade rodden och lusen, och sade till dän att de
skulle fara till "tide tabit", i ta hela sin släkt mäd
sig dit, dätta ordett var en bekräftelse som våra
färfäder begagnade sig utaf då de hade sina sär-
skilda trollmanstar för sig, och då dät var något
di ville skryta sig ifrån, dät var även då dyren
hade fått lus, de begagna dänna trollmanst för att

MINDRE TILLFÖRLITLIG.

3593

Upps. P. G. Pettersen
 Kyr. aut. Macken
 - 700 1179 -

7
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

blefva även däm från lus, man lade även ned nöthar
 i därtträskellen för att härmed skydda dyuren från
 maran hos hästarna och från trallharar hos korna,
 som allmän tro var på den tiden att däm på troll-
 hästens väg förfärdigade harar kom i lagårdarna
 och diade de nyvalvade korna som sedan under den
 ställtiden icke myätkade nen myätk. för att däm
 blev därafter blodbeblandad, dät var andra
 gammar i bygden som fick däm goda myätken
 genom sina utsända trallharar, dätta kunde av-
 hjälpas med att låna tre häst i därtträskellen och läg-
 ga däm falla mäd sidant nöthar och blanda dät
 med hvetsilvar och fyrbyar, samt sätta en trä-
 prapp äftar, så hade man inte ant utar vapnen
 trallharar, maran, eller något annat trolltyg uti
 stallar eller ladugårdar, vara förfärdar hade myskett
 att jära med att möta trallhararna i sin livstid, -

ja hur hästar blev modstulna eller som man skulle
 de dät istänsiga dät hände endast vid begravningar,
 män dät hände dän som skulle spetsa likett avjälpa
 om han vidtog dän försigtighet som nådvändigt
 var under våra förfäders tid, och dän försigtighe-
 ten vidtog alltid dän som skulle göra för likett, för
 än man fattade tåmanarna, då gick man runt om
 vagnen och hästarna tre slag då man kom fram-
 om dän sista gången såg man mellan hufvuden på
 hästarna fram öfver likhistan, var då allt i sin ord-
 ning där knin om likett då hände man utan vido-
 re se sig iväg utan att något hender förhåll,
 män såg man något misstänkt så väste man
 vidtaga sina ätyärdar för att hanna avläena dän
 obehörige ibanle på likhistan, de hånstas dän
 älmännene likshuttsaren gjorde varingen fick ned på.
 för si han väste vad han skulle göra för än han

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

intog sin plats och bängade färdlen, och för då
skallade man alltid en sådan gammal vand him-
shuttsare som reste hur han skulle förfara med sata
om han var närvarande vid begravningen och ville
ihågkomma den döde, men så då han man ingen
stans för så hästarna bara stegrade sig och ville
mer bakåt än fram, och han man iväg en bit fram
åt vägen så var det då så snart att vid ett lämpligt
tillfälle lade hästarna både him och hela spåren
mål härsvän och allt uti vägslinnet, och då var
och så hästarna modstulna och utmärda för all
framtid och så, detta har hänt även under senare
åren då då när vike bonden Sven Pettersson i Salebo-
da skulle beträda sin sitta färd för ett fyrtiotal
år sedan, man hörs icke med att få honom ifrån
sin gård, då jag var själv med han jag intyga detta
exempel säger Nissellman, så han var här ut sin gård.

oh begagnade sig alltid utaf star avättuim mat
sina mödmänishar, oh var även en av dän som
ingen kunde eller vågade sätta sig emot ty han
kunde själv göra vad han ville på trollkarstens väg
man fick hämta en gammal gäbbe från västansmåla
som kunde ställa lifsfärden på gång män man
fick först byta om dragare för hi dät sades att petter
swänsson hade svurett på att de vänliga lifdragar-
ne skulle aldrig på draga honom till hyrbegir-
den, oh dät rädde dän hästar icke mäd, de hästar
man bytte dit hade dubbel värda på vagnen män
dät gick ju, män dät gick sachtu oh då man kom
fram till hyrbhan med pettersson var hästarna
vita av frakattar så vettiga var dän, de var anners
till färjen warta som sed var även på dän tiden,
vi sköte att wanjitt vid hyrbhan kl 10. förmiddagen, män kom
inte dit för än kl två på eftermiddagen, ja han var tung, -

dät var allmänt känt och brukligt under förfä-
darnas tid att då ett föl hade fött sås månader
skulle man på ett eller annat sätt få däm till
att äta upp en vanlig kagga som att få dän förtärd
av fölett gick bäs med att ha ha sändar dän i
mycket små bitar som blandades samman med
blöfodas "kackelp", mjöl och vatten; avsikten härmed
var att byurett i fräga skulle hålla sig blanka,
hårthärga, få gott ynni, bli rosinnade så att ingen
annan än höstaren kunde kamma dän in på li-
vett, eller med andra ord "kanna kamma i lerö-
ring" med dyurett så att man kunde narryöra dät,
som våra förfäder var mycket begivna på undar
sin tid, och att dät gjorde sitt till är utom allt tv-
vel, och många var dät som förmegade dät vid
 vissa tillfällen då man skulle i större härsällskap
får att hästarna skulle bli vid, man kan säg sitt-

Blekinge
Rederstad
Sillhövda

1932

3593 Nyppl. O. S. Pettersson
Sillhövda, Halmjö 62
Ber. Ant. Israelson, 7.1849

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i Sillhövda

rasande arya sinne då främmande fram uti deras
omedelbara närhet, så att di slag och hoggde ombrin
sig som en rasande och bethögvis hoggad, och frågan
är om dät icke finnes hästigare som än i dag gagna
samma metod i nyttel som allmänt bruka på blån
våra fäder och deras fäder, och för att rytteligare
uppigga hästarna, matabitet yeri, samt att hålla däm
blånna och marthariga, dät var att hålla däm med
matabyte och ritllän, en liten doris varannan eller
vartredye dag, dät är då säkert att dät är många
i våra tidlar som änskar sig dätta medel till sina
hästar, män nu är dät ju inte äthämligt att utan
yenan ritllänaren, och dät gör ju inte så lätt, se
endast tillbaka på vår länndamstid då brande
fäderna på häpa matabyte utav di brinnvand-
rande yersälar, och även länpsamlare, som hade sådana
smäsknar med sig uti sin säck, så nog fick man lika yänsa

MINORE TILLFÖRLITLIGT

arsenik

häpa sig ett par lod mahoye som ett par lod sohar
 som di även hade med sig. dät var yu sohar båda de-
 larna, förest att di där hvinvandrare på sitt språk
 kallade mahoyen för vottasohar dät var nog icke
 tillåtet män sådant gick i ländam även på dän-
 den, och man förstär nog dät säkra ordspåhett, där
 som icke är någon åhulagare, där är hållar ingen dam-
 mare, och på dän tiden var ingen som visenterade
 ty alla velle yu ha dät efter som dät var en övardi-
 ligt värtig sak såväl för mäniskhar som dyer.
 Dät gick lika fast och bra ett såja ett par lod ma-
 hoye till fyärdinsmarlen som till en annan pörsan-
 ga dät var till o m. ingen risk att beguda ut sitt
 rättasohar på länsmansgården, och varför skulle
 inte han behöva dät till sina hästar om alla andra
 för si hans hästar behövde rätt och rätt i första hand
 efter som hans hästar skulle vara i bruk jämt på vägar, —

ja dät var i alla hänseende ett myckett bra medel
med rättas och rett för att upprätthålla matkost, hålla
och viggör såväl hos människor, som dyur. då man fick
eller tog dät uti bänpliga ransonar, våra färfäddor
var alldrig utan dän varan i sitt äge så länge dät
kunde anskaffas på ett eller annat sätt, män
dät fick brukas med stor försiktighet och dät
kunde man ohä, dät var inte mer än för i huset
som hade hand om dän saken, och han visste hur
myckett var och en skulle ha därav då dät behö-
des. han hade dät inläst i sitt gamla kunnskap där
han färfäddade alla andra saker som icke någon
annan var anförtrodd att på egen hand han-
tera. till detta skap bar han myckellen själv hans
egen hustru fick icke ha dän äran till att se dit
Gutar vid husbondens egen närvaro, ty han hade
medlemmarnas till sitt ansvar och dät visste han ohä.

vad man gav hästarna på begravningsdagen utom
 den vanliga mahagen, dät var ett hvarter brän-
 vin man hällde i däm för än man gav sig på
 färden, varje huffader hade med sig ett hvarter
 brännvin till sin eller sina hästar dät var särskilt
 somätt för dätta ändamål, ett hvarter för en och
 ett halvstop om man hade två, dätta gav man däm
 in straxt före anförden samt vägen lämplig be-
 gravningshvaka såsom tilltugg, dätta var vad som
 piggade upp de gamla hästarna så att man fick hål-
 la strama tåmmar under dät att linfärden togade
 fram, dät såg riktigt vackert ut då hästarna brä-
 made sig och såg ut under varje färden, en sådan
 sed hade såmest varit vidande långt tillbaka
 i tiden, vi har hört dät av våra förfäder och däm
 av sina förfäder allt sedan 1400-talet, så undrar icke på
 att våra föder ville hålla den gamla seden i heligt minne.

ja för öfrigt användes dessa omtalade preparat åt
 alla sk. husdjur som man ämnade att uppföda. Hach
 ka får ett som man kallade dät, att lägga på, menin-
 gen är att ha en längre tid framåt, mån hallvarna
 skulle dricka lindmarhvälling i värde med moders-
 mjölken en tid framåt. d v s. man tog de späda
 hvistarna på lindarna och skrabade av barken på
 dessa hvistar, så vred man samman barken uti små
 kneppen och kokade dem under en halv timmas tid
 och även längre därtill bättre blev dät och liknade
 linfröhvälling. dätta blandade man samman med
 mjölken och ett par rå ägg om sådant fanns, dät blev
 en mycket kraftig föda för dyren, på så sätt höll
 man på några veckor, så gjorde man förvårning på
 ransonen, av dätta, mån ömde på mäd andra pro-
 dakter för att utfälla dät med, samt under tiden
 begagnades de brastar och insurväntar som våra kvinnor

hade fått lära ut av sina mödrar, nämligen att
 taga lite utav sitt månatliga och blanda uti myöln-
 men eller drichmatt åt hvararna, som skulle ha till
 uppgift att dät skulle bli präktiga bror utav dessa
 hvarigh alvar och taga sig tidda fört. och alldrig mess-
 lyshatt, utan till att bära hvar varje är utan av-
 bratt och alldrig gå gäll så länge man hade dän,
 ju längre tid en sådan hvarigh fick dricha myöln
 och ju längre tid dän fick hålla på att dricha utav
 modersmyölnen desto bättre myöln skulle dät
 bli av dän, en hvarmalv man ämnade lägga på
 för sitt ändamål, skulle alltid tagas vara på
 dät äftersta utav äfterbörden sån. man skulle
 haka och bita hvarmalven dricha dät spadelt
 som blandades i myölnen som hvarmalven skulle
 dricha, dätta skulle falla dän uppgift han var
 ämnad till såsom avskuren, efter kampförelisas sed. —

MINORE TIL FÖRITLIGT

Att tänga hästar och inhäsa däm.

68

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dät är ett ganska noggrant företag, därfär ett en enda
liten avada vid förtta häningen blir en star avann
under framtiden som alldrig hammar att pipnas ur
hästen hur gammal dän ändå blir, och därfär hade
våra förfäder en god och förtändig metad uti dät-
ta företag med att tänga och som man kallade dät
att inhäsa anghästar, man satte icke in däm
uti tvångsharmer inom sin styvshahlar, dör,
man inramade däm icke mellan ett par trä-
shahlar, som man gör då man har inhäsa däm
i stället tag man ett par bra bänga och starka
linor och band fast uti en stendrög, och där knäpte
man för anghästen så satte man sig på ett par
man på drögen, så hörde man var som häst
till att bänga utan att pocha med hästen han får
gå något så när vart han vill till att bäng med,
dät bästa sättet är att fortsätta med dät på en äker eller

INDRE TILLFÖRLITLIGT

Upphug
Mått
Kilbörda
1849

3593 Upphug 19 Petter
1845 upphug
1849 i Lunds
69

19

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett yärde, dät bär ske under dän tid då yarden är bar
för att hästen må få lära sig till att draga ut av all
sin kraft, under tiden dätta på går öfvar man på
tyngden med att lasta på något tungt föremål
såsom en sten om sävlar eller något dylikt, man
bär efter fädernas metod förs lära anghästen dän
d.v.s. för dän inhärd, och därefter tilltälta ämna ho-
nam, som går ganska lätt efter som han öfvat
sig därmed under tiden han lärt sig till att dra,
visade han några ohjpenstillsbud var dät att
lita dän lida tagelpishan med häggshaflet
vina äftas lunden på honom så gick dät uti
falt hvar utav att något hinder mötte, dät
är att märka "häggeshaft" som var väbjärande
och hade dän stora krafter uti sig då man skulle
tänka anghästar, man satte även häggspennar på
vissa platser av sledanett som hade sin stora betydelse.

fäst te o lära fälthinen dra, sen vill han yäna beklätt
 ta, si tagellänät mä armshin i, dä yör att fälthinen stark
 i hysa bli, mä hänge te shaft o talyath shrie, dä lära föll
 sinen att int beakut slå, shrie är dän hylla där slängen
 är fästad uti, ja dät var så att våra fädlar använde
 alltid tagell till pistbängar och vid flätningen lade
 man in någon del av ett armshin, man hade för
 avsicht att hästen blev smidigare, kraftigare, och fick
 bättre mod då man pistade på honom med dän
 snästen, shaftett måste absolut vara av hägg och
 shinhöllsan av alshin, och dätta talyass med bochtaly
 varje gån man skulle hava bruk utav pistman,
 allt dätta till sammans hade dän egenheten att
 ingen skulle kunna naryöra eller modsyäla en
 häst, modstulen är dät samma som förlast utav
 seni och nedslätning i krafterna, villhet myhet förekom
 under fädlarnas tid, som hade anlag för sådana små trallkonster,

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

ja så då var så att när man hade inhärt en häst på
 lätt sättet med enbart draglinor måste man anpro-
 va dän i skaklarna, man gjorde dät i vanliga fall
 mot en gammal häst, där man placerade en sk. stick-
 bock mellan dän för att dän ange hästen skulle trän-
 ga sig in på dän äldre, en stickbock var en grov
 tärnstjär med taggarna på när anghästen kom
 imot dän stak han sig, och i tra på att dät förar-
 skades från hantaten lag han i och sprang allt
 vad han orkade och drog hela lasten på egen kraft
 så att dän aldrig slapp undan med att endast på-
 ga med, på detta sätt kunde och inhärde våra
 förfäder sina hästar under sin tid, man hade
 också hästar som kunde både springa och dra på dän
 tiden, för så alla velle ju ha sina hästar de bästa
 därför att man idkade så mycket med hantför-
 ring vi hantbesöken, samt på eller vid malor och fästar. —

MINRE TILLFÖRLITLIGT

si man hade ju om ett par hundra åränvin och dät
 gjorde att ingen ville bli sämst, ty dät var så att ett
 par utav de sämste måste ju bestä dät halasett, och efter
 att dätta var vördens sed på dän tiden så hade våra
 fäder sitt stora nöje häruti, vid vissa tillfällen
 under ärett anordnade man hamphörsningsfästar
 som slutade ganska resmaligt vid sina tillfällen
 man hörde om varandra och hörde varandra uti
 dattet så att dät skeddde svåra olyckshändelser män
 dät var ju obehagligt, man var lika glada vid
 hemkomsten till fästplatser, där man tog sig ryttar
 ligare förfriskning, till man också skulle pröva
 varandras krafter, till ett dockligt slagsmål var
 i full gång, män si dät hade all ingen betydelse på
 dän tiden, om dät blev ett par eller tre som man
 fick ryttas hem, och låta däm vila ut en tid medan
 sären läshades, dät var ingen som blagade ävar gillt. —

en häst lade man alldrig betsen på eller hväpte några
remmar om honom inne i stallett, man endast has-
tade selen lös på dån till man kom utanför dörren
då skulle yöras ut i dät fria, man skulle inte knäppa
in stallfugan i ta med sig ut ty då värde man snart
vätte, då man lade på hylaget skulle man hissa
mellan hästens ögon och skyglapparna, till mäden
och ut övar länden och se till om man borde upp-
träcka något mistänkt som var med hästen ut ur
stallett, var dät så braskade man hästen avett in i
stallett och gick strax vätleds ut igår, och satte ye-
nast hästen i schacklarna som företogs från högar
sida, alldrig från vänster håll, ty då hade man
hållhärning att vänta under resan, hände dät uti
tanhlähet tog man från hästen och spände om dån
innan man beträdde resan, gjorde man fel mäd dät
fick man något i schacklarna som hade otur med sig. —

då man första gangen skulle bita skoen på häst fick
 man inte rida honom inte skulle man hålla på mö-
 tandet, inte skulle man säga något då man kom fram
 till smedjan, smeden skulle vara meddelad om det
 tre dagar i förhand, han gick då runt hästen tre slag
 och döräptar lade han bräms på hästen, "vad är en bräms?"
 det en blysnig häggren med en alpinstärkel som
 lades om hästens överläpp och smadde ombrin nä-
 ra varu med blysnan till tärstallen drog åt redigt
 så fick hästen ha där så till skänningen varst fär-
 dig, man behållt alltid beener på hästen vid
 första andra och tredje skänningen, det var mera
 plägasamt både för hästen och där som höllt upp
 honom, män det skulle vara så, och på detta
 sätt skulle hästen vänja sig vid hamraslagen, män
 så länge brämsen sat om läppen på hästen rörde han
 sig icke, hästen blev hämed förkamad och glawde bort vad som
 föregick.

om otusen var framme och man mötte en hvinna
 först, eller en hatt, ehorre, eller väsla sprang övar
 vägen, då var dät bäst att vända hem igen ty då
 blev allt olyhligt, så framt man inte var uti besitt-
 ning av dän hantlen att fövrida dät, som hände
 mäd spottningar vissa gånger och på alina håll
 samt med handvidningar och besvärjelsor på
 dät sätt som blev ett motgift för vad som hade
 hamneth uti han väg då man skulle låta sko
 första gången, där i mat var dät fin och god tur
 med att möta en hant det första, måtte man
 en hand då var dät övartur för hela dagen, män
 fram man till att möta ett spin då var allt
 hopp ute att hanna uträtta någon sorts arbete
 på hela dagen, ty dät hade besväring mäd dän
 illache nyd, och då var dät säkrast att vända
 och bli inne uti sin stuga för hela dän dagen.

1872/1873
 1874/1875
 1876/1877
 1878/1879
 1880/1881
 1882/1883
 1884/1885
 1886/1887
 1888/1889
 1890/1891
 1892/1893
 1894/1895
 1896/1897
 1898/1899
 1900/1901
 1902/1903
 1904/1905
 1906/1907
 1908/1909
 1910/1911
 1912/1913
 1914/1915
 1916/1917
 1918/1919
 1920/1921
 1922/1923
 1924/1925
 1926/1927
 1928/1929
 1930/1931
 1932/1933
 1934/1935
 1936/1937
 1938/1939
 1940/1941
 1942/1943
 1944/1945
 1946/1947
 1948/1949
 1950/1951
 1952/1953
 1954/1955
 1956/1957
 1958/1959
 1960/1961
 1962/1963
 1964/1965
 1966/1967
 1968/1969
 1970/1971
 1972/1973
 1974/1975
 1976/1977
 1978/1979
 1980/1981
 1982/1983
 1984/1985
 1986/1987
 1988/1989
 1990/1991
 1992/1993
 1994/1995
 1996/1997
 1998/1999
 2000/2001
 2002/2003
 2004/2005
 2006/2007
 2008/2009
 2010/2011
 2012/2013
 2014/2015
 2016/2017
 2018/2019
 2020/2021
 2022/2023
 2024/2025

att gå eller bräva övar en plats där en häst hade vattratt sig dät hade svära brämpar mäd sig, män dät är här fråga om de tre dyggen straxt ifrån då hästen vattratt sig, under de tre dagarna hade dät dän egenskapen att man liggande i en säng hade icke någon förmåga till att resa sig man var icke sjuk man slapp och om i hela kroppen och lemmarna ville icke tjänst göra, och i synnerhet benen var macten släsa så att man förmådde icke stå på dän, dänna andra ligan ihemma varade under tre dyggn var aftår man var fullt återsteld, på samma sätt blev dät om man bräva ihande övar en sådan plats utan till att veta att man för övar en hästabatter var för man alltid var försiktig mäd dät dän man hand upptäcka dät, män på sådan gräsmark hande dät icke obsäkerhet, och då var man som förfäddarna benämde sadant för, hästförlamad. "hästhörsen".

som vanligt varit under alla tider så har man bro-
stat hästarna, dät nutida namnet är att rykta däm,
förpändarna kallade dät "svänsa"; då man ryktar
eller svänsa en häst för man ju ut ett grävt emne
i h. stäv. förr i tiden kallade man dät svänsastög,
dätta polvarliman de ämne tog man väl vara
på dels till botemedel för hästarna då de fick för-
gen, en sorts magbramp hos dyren, och dels för mä-
niskor då man fick magbramp, som man kallade
tarmrer, eller tarmvidning, för villhett dätta
svänsastög gjöpte mäd libetichbräuvin uppläsa
datt på samma sätt för människor och dyer, då en
häst hade valtoatt sig, svänsade (kastade), man
kannom ströet för att hämma åt dät svänsastög
som befan sig i kängängen, villhett man tog vara
på varje grand och förvarade till någon
hade våmatt ut för "hästaballan"; hästbrampen,

hade man då lätta till hands och fick giva dän angrip-
ne, så var han fri för lamheter med samma, som
annars skulle fastgå under tre dygn. varför fäderna
alltid hade sådant uti benedskap, ynglingarna gag-
nade dät även till att göra smärtry med damarna
under dans. då man strödde ut dät på golvet så
har dät dän egenskapen att dät vill en dast uppåt
och på den blir att dät drar sig upp till de ömtåliga
hårsdelarna, och istadhammar en vittlande värman
så att damarna kan inte hålla sig, ty dät fram-
kallar lastar och beyrärelser, sådana som brunnar
icke ägar förmåga till att behärska, och såhar för
dänsvald att komma uti nörmare beöring med
hvarlar för att få dänna lastan aväpft för att
hanna behärska sig, och hålla inne sitt vatten
som gör en påträngande fader till yälp på så
sätt behammets av någon härd och värdelig mark.

de vita hästar kändas glädgetid, då bröllopp uti byn
behändas, vid brannbegravning är dät stor högtid, då
vita hästar därtill smala lönnas.

uti dessa trakterna var de vita hästarna högt
uppskrattade, därför att om möjligt var att upplevin-
ga då någon sk. betydlig skulle gifta sig så nog
skulle brudparett äha efter ett par helvita hästar
dät var gult vad som skulle medföra tur och lycka
med nyfiken glädje under deras sammanlevnad
under hela sitt äktenskap, om man skulle betinga
sådana hästar långt borta från andra sebmän så
nog skulle ett bättre brudpar äha efter ett par vita
hästar då de skulle beträda sin bröllopsresa till
kyrka eller prästgård, sådana försävar som hade
dän tanken på sin förestående framtid viktade
samt wäd dän tro de bytte för de vita hästarna
vid dätta viktiga tillfälle, kunde dän icke anskaffas —

färedrog man att vigslen skulle förrättas i hemmet
i möjligaste fall kunde användas helt yvriga, så att
man hade någon liten förhoppning och tro på någon
yngling under sin framtids levnad till sammans.
De gula hästar var helt förmattliga, ty dessa dygde be-
en viss otus mäd sig, ett långt och tråkigt liv med mys-
ken, falskhet och lednageri mellan makarna i hemmet
äthälyt med trädträkt och osämya mellan man och hustru
under hela sin sammanlevnad som skulle upprå
en tid till smyget hög åldar, och skulle alltså bli en
odräglig tid att leva till sammans, uti under hela sitt
äktenskap, för öfriga hästar vid levallapsresa före-
drog man hållar icke, för man trodde på att däm
bevärdade ärsam sarg och ärsam glädje in om dät
äskta ständigt uti sitt hem under sin sammanlev-
nadd, man även ägnade en tanke på lytespel på sina
benar som de bruna hästarna skulle vara orsakar till.

INDRE TILLFÖRLITLIGT

de svarta hästarna fick på inga villkor föresamma
till att smutta ett brudpar till vigelen vid prästgård
eller kyrka, dät var förenadt, med en afärtövad sary,
vanära, fattigdon, och därutöver en smar död fär
en dera utav maharna, sary och vedermoda skulle
vidhåda hem och hård under dän tid maharna lev
de till sammans, och deras tid med sammanlevnad
skulle bli mycket begränsad, på grunn därav att
man hade begagnat sig utav hellsvarta hästar vid
dät tillfälle man skulle vigas och ett glädjefäst
bröllop skulle stå, inte fick man använda ett par
svarta hästar vid dänna glädjefästen för brudpar
ett, då man skulle se allt gult framför sig, då fick
dät inte als äxistera med dessa svarta hästar
framför sig som endast påminde om sary och
vedmod, och skulle användas vid begravning
dä sary skulle göra blän gästarna, bröllop var en glädjefäst.

VINDRE TILLFÖRLITLIGT

vid spädkans begravning var det alltid vanligt att
man skulle ha vita hästar så vida åtmanligt var det
halla våra födor för en glädjefäst då ett spädkan
skulle begravas, då utbrast gästarna uti jubelrop, och
välva den härren ta här te sig mäns di ä rme i sleppa
i vaka opp te dänna värens ännu liv, utan bönna
hem te väna häär, te o lea för de sinna anhäör sam
gäna här på yalan i synna, ja si då ä väätt te o va
glaa o tacha gu för dän, för si vi ha nu en ännel i hem
mellen som här oss te o ha lea gätt för oss dän öppe
sådana tal höll vid en barnbegravning, och det var
talett avlärte det andra uti olika former och ordalag
av de gamle gammarna, och under tiden var brän
ningsrök och maggarna uti full varksamhet ty
man skulle samtidigt dricka vin och salighets
skål för dän nyinträdande lille ängellen i hemmellen
som skulle måna gätt för de efterlevande på jorden, —

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

dät betydde att någon främmande god vän eller
friare är i antågande till gården, för si ja häd att
hästerna smäknärrade, i si då mamma då såhåll en
bra häd hit som vill fria te en av våra dötta-
ella hästerna då en an främlin som är en gammal
god vän som vi int sitt på männa änn, ta iten
männ och i änn i stråttarna, för si då vel inen
fän då han stia in, och skryta på me då me
dötta och pypla te att ella fän vi bara skämmas
om en häst mamma som dät som häd äy, sade
mer i husett till sina döttror, för si våra gam-
la fäder var tvärsäkra på sin sak då då tetchen
och varsel gav sig till hästerna, på alla områden
till alla delar, utav både levande och döda fä-
mil bland både människor och djur, våra
förfäder var alltid på vacht, och idgen dag eller natt gick
utan att man uppsnappade något nytt varsel och tog märke på

hände dät att hästarna på gården kom i hop att slås
så var dätta ett mypmett allvarligt varsel för går-
dens folk, dät vill säga i slähta hön, då man alldrig
eller åtmenstone uti enstaka fall att en häst och en
männ slås, hände dätta var man såhar på att en
mann och en kvinna på gården skulle inom närma-
ste tiden komma i luvet på varandra, och då var
man alltid på sin vakt för att invänta hän-
delsförlöpet, att dät skulle hända dät var man
viss på män vilken som gick faran till mötes dät
var ju en förbargad sak, män alla fick sin var-
ning de som hörde huse till av husebände och hus-
mor, att alla skulle va på sin vakt och ta sitt
sinne till fånga så att icke slagsmålet icke skulle
få allt för stor omfattning, då man på förhand
genom varsel hade fått reda på att dät skulle hända
och därför andfly de förklar dät hade medföra,

om ett par hantvåstar slaggs varslade att marlar skulle
hamna ihop sig, dätta hande hända på samma gäst
män och på de angränsande gårdarna där i när-
heten, dätta var ett varsl som var utav allvarligaste
art och gick såhant uti sin uppföllelse, och alla inom sam-
hället gick uti spän väntan på vem dät hande vä-
ra som skulle falla i avänshapens hand på var-
andra, dätt var naturligtvis ingen ting reft på
dän tiden ty dät fänckam ganska ofta att gran-
nar ham i ohäntant om ganska änkla sakar och
fördänschal var man alltid beredd till att uppta
striden när någon därtill visade sig vara orätt-
vist behandlad, och våra fäder hade dät så för
sig att avdämma hemma, och sedan uppyöra
saken på dätta sätt på tu man hand, och så vara
lika goda vänner, man fan dät lämpligare än till att
draga varandra infär rätta, ty dät var till att förmyra osämjan,

VÄRE TILLFÖRLITLIGT